

Rødøy kommune

Plan for edruskapspolitikk og salgs- og skjenkeløyver i perioden 2004-2008

Kommunale retningslinjer

RØDØY KOMMUNES ALKOHOLPOLITISKE HANDLINGSPLAN. 2004-2008.

(Vedtatt av Kommunestyret den 2004.)

INNHOLDSFORTEGNELSE:	Side:	
1	INNLEDNING.	02
1.1	Lovgivning.	
1.2	Rødøy kommunes arbeid med planen.	
1.3	Men hva snakker vi egentlig om?	
2.	BESKRIVELSE AV RUSMIDDELSITUASJONEN.	04
2.1	Utviklinga av alkoholforbruket i Norge.	
2.2	Utviklinga av alkoholforbruket i Rødøy.	
3.	ALKOHOLPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER.	06
3.1	Nasjonale mål og strategier.	
3.2	Lokale, kommunale mål og strategier.	08
3.2.1	Utfordringer i Rødøy	
3.2.2	Edruskapsarbeidet	
4.	TILTAK FOR Å NÅ DE KOMMUNALE MÅLA.	11
4.1	Forebyggende tiltak.	
4.2.	Tildeling av salgs- og skjenkebevillinger.	
4.2.1	Salgsbevillinger	
4.2.2	Skjenkebevillinger	12
4.2.3	Salgs og skjenketider i Rødøy.	14
4.2.4	Gebyr for salg og skjenking.	15
4.2.5	Gjennomføring av kunnskapsprøven om alkohol.	16
4.2.6.	Kontroll med salgs- og skjenkestedene og reaksjoner ved overtredelse.	
4.3	Tiltak for å redusere etterspørselen.	17
4.4	Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmissbrukere.	18

1. INNLEDNING.

Ved revideringa av alkoholloven i 1997 vedtok Stortinget, gjennom alkohollovens § 1-7d, at:

"Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan.."

Departementet sier i høring i desember 2003, at sjøl om det ikke bør forekomme kommunale planer på enkeltområder, ser man likevel at behovet for å sikre at det at alkoholpolitikken blir satt på dagsorden i alle landets kommuner, må gå foran behovet for forenkling av regelverket.

Kommunen har altså plikt til å utarbeide plan. Den bør angi de alkoholpolitiske hoved- og delmål som kommunen legger til grunn for sin alkoholpolitikk, og de virkemidla som man vil ta i bruk for å nå disse måla. - F.eks. virkemidler som tak på antall salgs- og skjenkesteder, åpningstider og kontrolltiltak. - Planen bør videre konkretisere hvilke tiltak som kommunen vil satse på for å nå den landsomfattende målsettinga om å redusere alkoholforbruket.

Planen bør behandles og vedtas for hver kommunestyreperiode. – Et kommunestyre skal ikke være bundet av den alkoholpolitikken som det foregående kommunestyret førte. – Ordninga skal gi rom for en nyansert form for alkoholpolitisk styring i kommunene.

1.1 Lovgivning.

Kommunen er pålagt å løse en rekke oppgaver på rusmiddelfeltet. - Disse pålegga er bl.a. nedfelt i:

- Alkoholloven (av 2/6-1989).
- Sosialtjenesteloven (av 13/12-1991).
- Helsetjenesteloven (av 19/11-1982).
- Lov om barneverntjenester (av 17/7-1992).
- Lov om vern mot smittsomme sykdommer (av 5/8.1994).
- Lov om psykisk helsevern (av 28/4-1961).

Bruk av rusmidler er ikke bare et sosialt problem, det er bl.a. også et helseproblem. Løysing av problem knytta til alkohol og narkotika forutsetter et tverrfaglig samarbeid. Dette for å hindre at rusmiddelpolitikken blir avgrensa til næringspolitikk og/eller sosial- og helsetjenestens arbeid med de behandlingstrengende. Mål, strategier og tiltak på dette feltet innbefatter helsetjenesten, skole, kultur- og organisasjonsarbeid.

1.2 Rødøy kommunes arbeid med planen.

Kommunestyret vedtok 21. juni 2000 en plan for to år framover. Den blei ikke fornya i 2002, men har i realiteten vært den eksisterende edruskapsplanen. - Det er

alkoholloven av 1989, med seinere endringer, som er lovhjemmel for omsetning av alkoholholdige drikker. - Loven gir kommunene en viktig funksjon ved at myndigheten til å gi bevillinger for salg av øl og skjenking av alkoholholdige drikker på serveringssteder, er tillagt kommunen. Videre må kommunene føre kontroll med at bevillingene utøves i tråd med loven og at avgift for bevillingene tilfaller kommunen.

I alkoholpolitikken er det fleire og delvis kryssende interesser. Vi har de sosiale og de helsemessige aspekta ved drikkinga. Vi har næringsinteressene og spørsmålet om hvorvidt alkohol skal være tilgjengelig og hvor lett tilgjengelig det skal være. - Alle disse interessene må det tas hensyn til, men hensynet til å forebygge de problema som bruk og derav følgende misbruk fører med seg, må veie tungt i dette arbeidet.

1.3 Men hva snakker vi egentlig om?

For å definere begrepet alkoholholdig drikk, salg og skjenking er det her brukt ordlyden i alkoholloven.

§ 1-3, 1. ledd: *Alkoholholdig drikk:*

"I denne lov brukes alkoholholdig drikk som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer enn 2.50 volumprosent alkohol, likevel slik at aldersgrensebestemmelsene i § 1-5 får anvendelse på drikk mellom 0,70 og 2,50 volumprosent alkohol."

(Det foreslås nå at Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som skal regnes som alkoholholdig drikk.)

Salg og skjenking:

"Med salg forstås overdragelse av alkoholholdig drikk til forbruker mot vederlag for drikking utenfor salgsstedet.

Med skjenking forstås salg for drikking på stedet. Som skjenking regnes det også når bevillingshaver vet om at det drikkes i deler av hans hus som han har rådighet over, eller på andre steder i hans besittelse, eller på husets nærmeste tilliggelser."

For å selge eller skjenke alkoholholdig drikk må man ha **offentlig bevilling**. De bevillinger som omtales i denne planen gjelder kommunale bevillinger for salg av øl fra salgssteder og for skjenking av øl, vin og brennevin på godkjente skjenkesteder.

Åpningstider for salgssteder fastsettes av kommunen i egne forskrifter i medhold av lov om åpningstider for utsalgssteder. - Åpningstider for skjenkesteder fastsettes av kommunen i egne forskrifter i medhold av den nye serveringsloven. - Salgs- og skjenketider for alkoholholdig drikk fastsettes av kommunen i medhold av alkoholloven.

2. BESKRIVELSE AV RUSMIDDELSITUASJONEN.

I Norge blei det i 1999 drukket ca. 4,4 liter rein alkohol per innbygger. I de store vinland i midt- og Sør-Europa drikkes det over 10 liter i året. Vi er sammen med Island de to landa som har lavest alkoholforbruk i Europa. - Sammen med Italia er Norge det landet hvor det drikkes minst brennevin (0,9 liter i Norge), mot f.eks. Russland hvor det drikkes 6,5 liter. - Vi er ett av de 4 land som drikker minst vin (ca. 9,5 liter), mens det i Portugal drikkes nesten 52 liter per innbygger. - Vi drikker ca. 51 liter øl mens i Irland drikker de ca. 155 liter.

Tallenes tale sier ikke alt. Man rekner med at det uregistrerte alkoholforbruket, som kommer i tillegg til det ovennevnte, er ca. 25-30%. - Dette gjelder heimproduksjon av øl og vin, heimebrenning og smugling. - Talla inkluderer også det som turister som kommer hit, drikker, men sier ingenting om hva nordmen i utlandet setter til livs.

2.1 Utviklinga av alkoholforbruket i Norge.

I Norge har vi data for alkoholomsetninga siden 1851. For de siste 20 åra er utviklinga sånn:

- Totalt konsum i 1980 var 5,91 liter rein alkohol per person over 15 år, i 1999 var det 5,50 liter. – Det har nå steget jamt siden 1991, da det var nede på 4.80 liter.
- Omsetning av brennevin har gått ned fra 2,46 liter i 1980 til 1,05 liter i 2000.
- Vinomsetninga derimot har steget fra 0,75 liter i -80 til 1.62 liter i samme periode.
- Ølomsetninga har samtidig økt litt, fra 2,77 liter til 2,86 liter.

(I tillegg blei det drukket 0,07 liter rein alkohol i form av cider, rusbrus o.l. i 2000 Dette blei først registrert i 1996.)

Vi registrerer ei klar endring i total drikkemønstret. - Vi ser også at::

- Det omsettes altså meir alkohol i form av vin enn av brennevin.
- Øldriking er i dag den klart viktigste årsaken til alkoholskadene.

Når det gjelder ungdommer i alderen 15-20 år, er det blant guttene ca. 80% som har drukket alkohol. Dette har vært konstant i åra 1971-1999. Jentene har i den samme perioden, økt fra 74% til i dag 88%(!). - Mengden av rein alkohol har økt fra 3.4 liter til 6,64 liter i 2001 hos guttene. Hos jentene har den økt fra 1.1 liter til litt over 4 liter. – Mens 15-16 åringene drikker 3,21 liter, drikker 19-20 åringene 7.11 liter rein alkohol i året (2001).

2.2 Utviklinga av alkoholforbruket i Rødøy.

I nyere tid er alkoholbevillinger et sakskompleks som bare har vært aktuelt de siste 10 år. Midt på 80-tallet blei de første bevillinger gitt til dagligvarebutikker for salg av øl. Før den tid hadde ølomsetninga skjedd gjennom såkalt formidlingssalg, d.v.s. at en

kunne bestille ei kasse øl gjennom butikken, men bestillinga måtte være gjort på forhånd. Butikkene hadde ikke bevilling for å sitte med lagerbeholdning eller å stille varene ut i butikken.

Alkoholoven av 1989 åpnet på mange måter for en ny praksis, særlig hva angår skjenkebevillinger. - Før 1989 hadde en bare begrensa bevilling for skjenking. Hoteloven av 1982 satte opp bestemmelser om overnattings- og serveringsbevilling, og det var vanlig å avgrense bevillinga til bl.a. spiseplikt.

Ved omdannelsen av Tjongsfjord skoleinternat til herberge, blei det på slutten av 1970-åra åpna et overnattings- og serveringstilbud, som etterhvert fikk bevilling til skjenking av øl, vin og fruktvin. Bevillinga var begrensa til å gjelde reisende og slutta selskap; altså ingen alminnelig skjenking. - Etter 1989 blei adgangen til å knytte bl.a. spiseplikt til ei skjenkebevilling, oppheva.

Kommunestyret ga i k-sak 19/96 heile 7 salgsbevillinger for øl, alle til dagligvareforretninger i kommunen. Grunngiinga var av næringspolitisk art. - I 1998 blei det gitt ytterligere ei bevilling. - I k-sak 20/96 ga kommunestyret 4 skjenkebevillinger, også dette med næringspolitisk grunngiing. - I juni 2000 innvilga kommunestyret 8 skjenkebevillinger og 7 sagsbevillinger for perioden 2000-2002. - Ny behandling av bevillingssakene blei i juni 2002, hvor det blei gitt ytterligere ei skjenkebevilling. - For neste bevillingsperiode er det søkt om salgsbevilling fra 7 butikker, og skjenkebevilling fra 9 selskap.

(Kommunens antall skjenkesteder gir et snitt på 60 steder pr. 10.000 innbyggere! Gjennomsnitt i landet er 19 og i Nordland fylke 24. - Sånn blir det når geografi og folketall spiller statistikken et puss!)

Det er vanskelig å beregne totalkonsumet i en kommune med såpass stor generell handelslekasje som Rødøy. Det er rimelig å anta at øl er en forbruksvare som også kjøpes inn i forbindelse med handel utafør kommunen. I det minste må dette gjelde for kretser som ikke har egen dagligvareforretning (Øresvik, Storselsøy, Gjerøy og Melfjordbotn) og til en viss grad kretser med dagligvareforretning, men uten salgsbevilling for øl (Myken).

Etter de oppgaver som var tilgjengelig, kunne en i 1994, anslå at kvantum øl som blei solgt i regi av kommunalt gitte bevillinger, lå på ca. 50.000 liter. I tillegg kom salg uten bevilling, som utgjorde bare en mindre andel. - Registrert salg for 2000 tyder på ei omsetning på nesten 53.000 liter, innad i kommunen. - Omsetninga av øl i Rødøy skulle dermed, hvis man rekner på en slik måte, kunne anslås til et årlig volum på 40 liter per person over 15 år. Når dette tallet ligger såpass langt under landsgjennomsnittet, som i 2000 var på 64,9 liter, må en ta i betraktning den potensielle omsetninga som skjer gjennom handel utafør kommunen.

Innskrenkingene kan gjelde generelt i kommunen, eller spesielt for det enkelte saks- eller skjenkested. – Man kan også vedta forlenging av skjenketidene.

Bruk av alkohol i sammenhenger som ikke reguleres av alkoholloven.

Man vet generelt at ungdommens første møte med alkohol foregår i heimen. Det er derfor ei utfordring i opplysningsarbeidet at man også når fram til foreldregruppa. Spesielt for Rødøy og andre småkommuner er at ulike lag og foreninger arrangerer offentlige fester, som et ledd i det å skaffe inntekter til drift. Det er vanlig at ungdom deltar på offentlige fester fra konfirmasjonsalder. Selv om disse festene ifølge alkoholloven skal være uten alkohol, "vet" man at drikking foregår, også blant de under 18 år. Håndhevelse/kontroll ved offentlige fester tilligger lensmannsetaten.

Det ble i tidligere planer lagt opp til samarbeid med lensmannskontoret om hva som kan gjøres for å komme alkoholforbruket på offentlige fester til livs. Dette er ikke fulgt opp, men vil være en aktuell oppgave å arbeide videre med, sjøl om kommunen i prinsippet ikke har noen myndighet på dette området.

Edruskap og rusvem.

Alkoholisme og alkoholskader er ikke noe stort medisinsk problem i Rødøy. I den grad det finnes, inngår det ofte som en del av større og mer sammensatte problem. Det skal imidlertid ikke underslås at høyt alkoholforbruk kan være både utløsende og medvirkende årsak til sosiale problemer.

I tidligere planer blei det lagt opp til edruskapsfremmende tiltak som fremdeles ikke er gjennomført. Dette gjelder særlig samarbeid med skole- og kultursektoren, om holdningsskapende arbeid blant barn og unge, og bruk av sosialetatens midler til opplysningsarbeid. Dette bør det satses meir på i den neste planperioden. – Bruk av pengene som kommer inn fra bevillingsgebyra har tidligere vært brukt til sånne tiltak, Dette må kunne fortsette. - Det formaliserte samarbeidet mellom sosial- og helsetjenesten er i bedring både når det gjelder generelle problemstillinger og enkeltsaker

3.2.2 Edruskapsarbeidet.

Holdningsskapende og forebyggende arbeid, spesielt overfor barn- og unge, drives i stor grad av skoleverket og av frivillige organisasjoner/avholdsorganisasjoner. I Rødøy er det i dag ikke registrert noen spesielle avholdsorganisasjoner.

På kommunens budsjett er det årlig avsatt litt penger både til opplysningsformål og tilskudd til organisasjoner. Disse midlene er de senere år ikke blitt brukt. Dels av mangel på søknader, dels mangel på "verdige" formål, men hovedsakelig kanskje fordi de små midla som bevilges, ikke gir rom for tiltak som kan ha betydning.

Det kurative edruskapsarbeidet rettet mot enkeltpersoner reguleres fra 1/1-2004 av

spesialisthelsetjenesteloven, og rusmisbrukere vil få pasientstatus. Det kommunale ansvaret blir nå ettervernet, rehabiliteringa, råd og veiledning overfor rusmisbrukere og deres familier, hjelpetiltak som støttekontakt og institusjonsplass.

4. TILTAK FOR Å NÅ DE KOMMUNALE MÅLA.

4.1 Forebyggende tiltak.

Rusmisbruk oppstår i et samspill mellom individ, rusmidlet og forhold i samfunnet. Forebyggingsarbeid må derfor være noe som skjer overalt der folk er. Enten det er heime, skole, arbeidsplass eller på fritida. - Det er tre hovedtyper forebyggende arbeid.

1. Begrense tilgangen til rusmidler.

Dvs. forbud og restriksjoner i forhold til salg og skjenking av alkohol, og samarbeid med politimyndighet for å stoppe ulovlig narkotikaomsetning.

2. Redusere etterspørselen etter rusmidla.

Alt fra å spre informasjon, innlæring av normer og verdier, prisnivået på varene og andre tiltak som kan redusere behovet. Holdningskampanjer.

3. Utvikle og støtte rusfrie miljøer for ungdom.

I Rødøy må de allmenforebyggende tiltaka rettes mot heile eller store deler av befolkninga. Det gjelder å avverge mulige problem før de oppstår. Et folkehelseperspektiv.

Målretta forebygging vil være mot individ i faresonen, og mot problemskapende prosesser. Dette for å begrense utvikling av problematferd eller hindre tilbakefall til vanskelige livssituasjoner.

4.2. Tildeling av salgs- og skjenkebevillinger.

Bevillingsperioden er nå maksimalt 4 år fra 1. juli året etter et kommunevalg. - Bevilling kan gis for heile eller deler av perioden. Ved 2-årige bevillinger, s.k. avkorta bevillinger, vil kommunestyret igjen få anledning til ruspolitiske diskusjoner i forbindelse med eventuell fornying av bevillingene.

4.2.1 Salgsbevillinger.

I edruskapsplanen for 1994 ble det uttalt at en ikke burde legge strenge restriksjoner på antallet bevillinger, fordi ølomstninga er med på å styrke næringsgrunnlaget for butikkene.

I planen fra 1996 heter det, som nevnt, at:

Salgsbevillinger for øl i skattekasse 2 kan gis til dagligvareforretninger.

Andre forretninger kan vurderes.

Det settes ikke et øvre tak på antallet bevillinger i kommunen.

4.2.2 Skjenkebevillinger.

I edruskapsplanen fra 1994 ble det uttalt at en ikke burde legge strenge restriksjoner på antallet skjenkebevillinger, fordi slike bevillinger ofte er en forutsetning for å drive et serveringssted, både som tilbud overfor lokalbefolkningen og i reiselivsøyemed. - I de kommunale retningslinjene heter det om skjenkebevillinger at:

"Rødøy kommune har ikke fastsatt et tak for antall alminnelige skjenkebevillinger.

Bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk kan gis til serveringssteder som retter sitt tilbud mot lokalbefolkning eller reiselivet.

Et serveringssted må inneha serveringsbevilling før det kan søke om skjenkebevilling."

Det er i denne perioden gikk skjenkeløyve til 8 serveringssteder og 1 cruisebåt. - Det er stilt krav til hvor det kan skjenkes, både til campingplasser og til krosteder.

Ambulerende skjenkebevilling.

Alkoholovens § 4-5, sier at:

"Kommunestyret kan gi en eller flere bevillinger som ikke blir knyttet til bestemt person eller skjenkested, og kan tillate at en eller flere av disse bevillinger blir utøvd på et sted eller steder som godkjennes for en enkelt anledning og for skjenking til deltakere i sluttet selskap."

Kommunestyret har vedtatt å gi følgende ambulerende bevillinger:

Ei bevilling for øl kl. II (= klasse D nå) og vin, og

Ei bevilling for øl, vin og brennevin for perioden.

Bestyrer: Kommunens administrasjonssjef.

Disse to bevillingene kan brukes forskjellige steder i kommunen, samtidig og fullstendig uavhengig av hverandre.

Rødøy kommune er kjent med at omkringliggende kommuner har noe avvikende praksis for bruk av ambulerende skjenkebevilling. Formannskapet vil komme tilbake til

kommunestyret med en diskusjon og eventuelt ei presisering av hvilken praksis som skal ligge til grunn i Rødøy. Inntil så skjer vil bruken av de to bevillingene være som de har vært i forrige periode.

Administrasjonen legger fram årsrapport for kontroll av salgs- og skjenkesteder til junimøtet i kommunestyret hvert år.

Annen bevilling.

I lovens § 1-6, 3. ledd, sies det at:

"Bevilling til salg av annet øl enn nevnt i første ledd og skjenking av alkoholholdig drikk kan dessuten gis for en bestemt del av året, og for en enkelt bestemt anledning."

Ei bevilling kan gis for en bestemt del av året, f.eks. sommersesongen eller perioden før jul. - Man kan også bestemme at den ikke skal gjelde en viss periode.

Den kan også gis for ei bestemt anledning, en bestemt begivenhet. Den kan da være alminnelig eller som bevilling til slutta selskap. - Ei eksisterende bevilling for øl og vin, kan utvides til f.eks. å gjelde skjenking av brennevin for ei enkelt anledning. - Ei enkelt anledning kan strekke seg over 3-6 dager, men kommunene kan sette klarere tidsgrenser.

Kommunestyrets vedtak i sak 20/96 åpna for at administrasjonssjefen gir tillatelse i slike saker. Underforstått at de ellers likestilles med ambulerende bevilling. - Det kan være ønskelig å sette ei grense for hvor lenge ei slik bevilling skal vare, når administrasjonssjefen skal avgjøre den, og når f.eks. formannskapet eller kommunestyret må gjøre vedtak.

Ytterligere andre bevillinger

Innen Rødøy kommune blei det i tidligere gitt statlige bevillinger av Fylkesmannen. - Det gjaldt:

1. Øycruise v/ Thorleif Benjaminsen, Selsøyvik
2. selskapet OVDS' skip, bl.a. Nordlandsekspressen (NEX).

Etter lovendringene blei bevillinga til Øycruise definert som en interkommunal sak, der selskapet måtte søke bevillinger i hver kommune som båten skjenker i.

Departementet har i brev av 140798 til Asker kommune, med kopi til fylkene, som igjen har sendt det til kommunene, gitt nærmere retningslinjer for kommunale skjenkebevillinger til skip. - De sier der bl.a.:

"For skjenkevirksomhet ombord på skip med andre formål, f.eks. charterturer, sightseeing, restaurantbåter etc, gis kommunal bevilling."

I så fall skal:

"bevillingen gis av den kommune skipet har som utgangspunkt for sin virksomhet. Dersom skipet har flere kommuner som virkeområde, må bevilling gis av samtlige kommuner."

Departementet sier videre at i mange slike tilfeller vil det imidlertid være:

"aktuelt å gi ambulerende skjenkebevilling ..., eller alminnelig bevilling ..."

I merknadene til forskriftene heter det at:

"Gebyret skal fordeles likt mellom de aktuelle kommunene. Bevillingsgebyret skal beregnes og fordeles av den kommunen hvor skipet har sitt utgangspunkt, dvs. den kommunen hvor turen starter."

4.2.3 Salgs og skjenketider i Rødøy.

Alkoholovens bestemmelser.

Alkoholovens § 3-7 fastsetter tidsrommene når øl kan selges og utleveres. - Lovens § 4-4 fastsetter tilsvarende for skjenking av alkoholholdige drikker.

Det opereres med ei normaltid og ei maksimaltid. - Disse er:

Salgstider for øl:

Normaltid:	0800 - 1800	på hverdager,
og	0800 - 1500	på lørdager.
Maksimaltid:	0800 - 2000	på hverdager
og	0800 - 1800	på lørdager.

Salg av øl på søndager og helligdager, 1. og 17. mai samt valgdager og dager for folkeavstemninger, er forbudt.

Skjenking av alkoholholdig drikk:

Normal skjenketid for øl og vin:	0800 - 0100
Normal skjenketid for brennevin	1300 - 2400
Maksimal skjenketid for øl og vin	0600 - 0300
Maksimal skjenketid for brennevin	1300 - 0300

Fastsatt skjenketid kan utvides for ei enkelt anledning, men ikke ut over det maksimale. - Utskjenka alkohol må ikke konsumeres lenger enn 30 minutter etter at skjenketida er utløpt.

Skjenking av brennevin er forbudt på valgdager og dager for folkeavstemninger. (Et unntak blei valget 2003.)

På overnattingssteder kan det skjenkes øl og vin til overnattingsgjester, uten hensyn til disse begrensningene.

Om Rødøy kommunes forskrifter, se vedlegg 2.
Om delegasjon, saksbehandling m.v. se vedlegg 3.

4.2.4 Gebyr for salg og skjenking.

I Alkoholloven § 7-1 heter det:

"For bevilling til salg av øl med lavere alkoholinnhold enn 4,76 volumprosent og skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales et årlig bevillingsgebyr som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

Bevillingsmyndigheten fastsetter gebyret.

Departementet gir forskrifter om beregning og innbetaling av gebyret.

*.....
Gebyret tilfaller kommunen,"*

Gebyret var i utgangspunktet meint å skulle dekke utgiftene til saksbehandling og kontroll, men kommunen kan gjøre andre bestemmelser.

Forskrift gitt av Sosial- og helsedepartementet 11. desember 1997, sier bl.a.:

- § 11-1: Bevillingsgebyret fastsettes for ett år av gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.
- § 11-2: Gebyret skal betales etter følgende satser:
Salg av øl: 0,16 kr pr vareliter
Skjenking av alkoholholdig drikk:
 0,31 kr pr. vareliter øl
 0,73 kr pr. vareliter vin
 2,71 kr pr vareliter brennevin
Bevillingsgebyret utgjør pr år minimum kr 1.000 for salg og kr 3.000 for skjenking.
For bevilling som gjelder skjenking ved en enkelt bestemt anledning og ambulerende bevilling kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr 200 pr. gang.
- § 11-3:
Ved årets utløp skal bevillingshaver sende inn oppgaver over faktisk omsatt mengde alkohol. Dersom det foreligger et avvik mellom tidligere forventet omsetning og faktisk omsetning, kan bevillingsmyndigheten foreta en etterberegning og et etteroppgjør."

Gebyra er under vurdering og vil trolig bli endra i kommende bevillingsperiode.

4.2.5 Gjennomføring av kunnskapsprøven om alkoholloven.

Styrer og stedfortreder ved salgs- eller skjenkested, skal ha dokumentert kunnskap om alkoholloven og bestemmelsene som er gitt i medhold av den. (Lovens § 1-7c) Kommunen, ved Sosialkontoret, er ansvarlig for at prøver gjennomføres ved behov.

4.2.6 Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger og reaksjoner ved overtredelse.

Kontroll med salgs- og skjenkebevillingene er av avgjørende betydning for en god kommunal alkoholpolitikk. En sån kontroll vil svært ofte være et effektivt virkemiddel for å bekjempe de vanligste problema rundt alkoholomsetninga. Sånne som overskjenking, vold og fyll på offentlig sted.

I Alkoholloven § 1-9 heter det:

"Kontroll med utøvelse av kommunal bevilling, og statlig bevilling etter § 5-3 første ledd, tilligger kommunen.

.....

Departementet kan gi forskrifter om kontroll med salg og skjenking, om utøvelse av kontroll og opprettelse av kontrollutvalg. Departementet kan gi forskrifter om internkontroll for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av denne lov overholdes."

Sosial- og helsedepartementet har 11. desember 1997 med denne hjemmelen gitt

Forskrifter om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.

Kapittel 10 i forskriftene, dreier seg om *kommunale kontrollutvalg*.

Det heter i forskriften at det i hver kommune skal være et utvalg til å forestå kontrollen med salg av øl og skjenking av alkoholholdig drikk i kommunen.

Det velges av kommunestyret og skal ha nødvendig opplæring for å kunne gjøre oppgaven. - Utvalget kan virke i flere kommuner.

Utvalget skal kunne gi råd og vegledning både til bevillingshavere, styrere og stedfortreder. Det skal ha ansvar for utøvelsen av kontrollen med hvordan bevillingene blir håndhevd, og også avgi uttalelse i forbindelse med inndraging av bevilling. - Vi vil foreslå at Formannskapet utgjør kontrollutvalget i Rødøy kommune.

Kontrollen av salgs- og skjenkestedene skal foretas av *engasjerte eller tilsatte kontrollører*, og skal særlig omfatte salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene, og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart beruset. - Kontrollutvalget skal altså ikke sjøl kontrollere!

Salgs- og skjenkestedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier, men minst 3 ganger årlig.

Kommunestyret har tidligere vedtatt retningslinjer for kommunens kontrollarbeid. - Disse retningslinjene må nå revurderes i tråd med ovenstående. - Kontrollapparatet har ikke konsekvent gjennomført 3 årlige kontroller ved alle salgs- og skjenkesteder, men har likevel ført løpende tilsyn og drevet informasjon overfor bevillingshaverne. Ved noen tilfeller har en gjort egen gransking om skjenking til åpenbart berusede personer. Det er laget et eget system med rapporteringsskjema for alminnelig kontroll ved bevillingssteder

4.3. Tiltak for å redusere etterspørselen etter alkoholholdige drikker.

Som man ser av den nasjonale alkoholpolitikken legges det vekt på å begrense både tilgangen og etterspørselen, samt opplyse om skadevirkninger ved bruk av rusmidler. Dette er i grove trekk også de lokale virkemidlene som kan brukes, i forbindelse med de alkoholpolitiske retningslinjer/behandling av søknader om bevilling for salg og skjenking av alkohol.

Tilgjengeligheta reguleres i den enkelte kommune ved antall salgs- og skjenkesteder, type bevilling, og salgs- og skjenketider. Kommunen vedtar sjøl antallet bevillinger, samt en heilhetlig politikk på hvilke typer virksomheter som skal kunne få bevilling for skjenking av øl, vin eller brennevin. På den måten er den kommunale valgfriheten stor og spenner fra ingen bevillinger til at alle får det de søker om innafor lovens grenser.

Den tidligere muligheta til å regulere prisene ved å sette opp et høgt avgiftsnivå, er nå falt bort, i og med at det er fastsatt klare og entydige avgifter for de forskjellige sortene alkoholholdig drikk.

De midlene som kommer inn kan man imidlertid disponere ut fra planmessig arbeid på dette feltet. Enten man nå vil drive i hovedsak forebyggende arbeid eller la midlene gå til det kurative, behandelnde arbeidet som må til overfor de som er blitt ruskkadd. – Gebyret er egentlig meint å skulle dekke kommunens utgifter til saksbehandling og til kontroll i bevillingssaker, men kommunen er ikke bundet av dette.

Den øvrige lovgivningen som skal være med å sikre alkoholpolitikken effektivitet, er virkemidler som kommunen ikke rår over.

I de lokale diskusjonene er det ikke uvanlig at hensynet til næringsinteresser teller sterkt til fordel for å tildele bevillinger. Dette gjelder både med hensyn til fare for handelslekasje generelt og at alkoholomsetninga faktisk er blitt en nødvendig del av inntektsgrunnlaget for små dagligvareforretninger.

Likevel kan kommunen om den vil og av overordna ruspolitiske årsaker, sette inn tiltak for å redusere den samme etterspørselen. – Eksempler på dette har vært nevnt.

4.4 Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmisbrukere.

Behandlingsorienterte tiltak retter seg mot personer som allerede har utvikla rusmiddelproblem. - Tiltaka skal være tilpassa den enkelte og skal ha som mål å hjelpe vedkommende ut av misbruket. - I noen tilfeller er det aktuelt med omsorgstiltak, enten for å forhindre forverring eller for å lindre tilsynelatende kroniske tilstander. - Ansvarer her ligger både i kommunen og hos spesialisthelsetjenesten.

Sosialtjenesten skal, ut fra bestemmelsene i sosialtjenestelovens kapittel 6:

- Hjelp den enkelte til å komme bort fra misbruket sitt.
- Gi råd og vegledning og hjelp til misbrukers familie.
- Sørge for et behandlingsopplegg i nærmiljøet eller i egne institusjon.
- Utarbeide en tiltaksplan for brukere i institusjoner etter vedtak i §§ 6-2 eller 6-2a.

Misbrukere i institusjon skal følges opp og det skal legges til rette for tilbakekomst til kommunen.

Sjøl om kommunen har hovedansvaret for tiltaka, kan ikke hjelpe- og behandlingsarbeidet føre til noe særlig, om ikke lokalmiljøet støtter opp. Familie, arbeidskolleger, nærmiljø ellers, må stille opp med støtte korrigerende reaksjoner. Sosiale nettverk er viktige faktorer her. Å oppleve egenverd og ha mulighet for arbeid og en meningsfull beskjeftigelse, kan være avgjørende for den det gjelder.

KOMMUNALE RETNINGSLINJER I HENHOLD TIL ALKOHOLLOVEN, FOR PERIODEN 1/7-2004 - 30/6-2008.

"1. Målsetting.

Rødøy kommune har som målsetting at alkoholomsetningen i kommunen skal skje i ordnede og forsvarlige former for å begrense samfunnsmessige og individuelle skader ved alkoholkonsum.

Målsettingen søkes realisert gjennom holdningsskapende arbeid, kontroll av salgs og skjenkebevillinger, og sanksjoner ved overtredelse av lov eller forskrift.

2. Salgsbevillinger for øl.

Salgsbevillinger for øl som inneholder mellom 2,50 og 4,75 volumprosent alkohol, kan gis til dagligvareforretninger.

Det settes ikke et øvre tak på antallet bevillinger i kommunen.

3. Skjenkebevillinger.

Rødøy kommune har ikke fastsatt et tak for antall alminnelige skjenkebevillinger.

Bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk kan gis til serveringssteder som retter sitt tilbud mot lokalbefolkningen eller reiselivet.

Et serveringssted må inneha serveringsbevilling, før det kan søke om skjenkebevilling.

4. Type skjenkested.

For bevillingsperioden 2004-2008 fastholdes prinsippet om at det ikke utvikles rene "pub-steder".

5. Ambulerende skjenkebevilling.

Ambulerende skjenkebevilling kan gis etter søknad til sluttede selskap.

Det er fastsatt eget regelverk for ambulerende skjenkebevilling.

6. Salgs-, skjenke- og åpningstider.

Rødøy kommune har fastsatt egen forskrift om åpnings- og skjenketider for serveringssteder samt salgstid for øl i kommunen.

7. Bevillingsavgift.

50 % av kommunens bevillingsavgifter i budsjettets post 1.437.765 øremerkes til edruskapsvern og annet miljøarbeid blant ungdom. Formannskapet disponerer midlene i samsvar med nevnte formål.

De øvrige 50% avsettes til dekning av utgifter til gjennomføring av nødvendige kontroller som loven krever, og posteres på 1.355.765.242."

(Retningslinjene blei enstemmig vedtatt i Kommunestyremøtet 23 juni 2004.)

Gratekjøleken?

FORSKRIFT OM ÅPNINGS- OG SKJENKETIDER FOR SERVERINGSSTEDER, SAMT SALGSTID FOR ØL INNEN RØDØY KOMMUNE, NORDLAND.

(Fastsatt av Rødøy kommunestyre den 28. Mars 1996, med seinere endringer i møte 2. Mai 1996 og 21. Juni 2000. - Godkjent av Fylkesmannen i Nordland 27. August 1996.)

§ 1. Virkeområde.

Forskriften regulerer:

Luknings- og skjenketider for serveringssteder med bevilling for skjenking av øl, vin og brennevin.

Åpningstider for serveringssteder uten bevilling til salg av alkohol.

Åpningstider for overnattingssteder.

Salgstider for salg av øl i forretninger med slik bevilling.

§ 2. Luknings- og skjenketider for serveringssteder med bevilling for skjenking av øl, vin og brennevin.

Åpnings- og skjenketider m.v.:

Åpnings- og lukningstider i alle måneder unntatt desember:

Serveringssteder i kommunen med alkoholbevilling (øl, vin og brennevin) til skjenking, skal i disse månedene holde lukket fra kl. 02.00 til kl. 06.00.

Åpnings- og lukningstider i desember måned:

Serveringssteder i kommunen med alkoholbevilling (øl, vin og brennevin) til skjenking skal i denne måneden holde lukket fra kl. 03.00 til kl. 06.00.

BESTEMMELSER FOR BEHANDLING AV SAKER ETTER ALKOHOLLOVEN.

1. Generell saksbehandling i alkoholpolitiske saker og i bevillingssaker utføres av sosialetaten. - Etaten er også ansvarlig for å fremme nødvendige plansaker på det rusmiddelpolitiske området.
2. Kommunestyrets ansvar er:
 - Innvilging av salgs- eller skjenkebevilling,
 - bevillingas varighet,
 - godkjenning av fortsatt bevilling ved:
 - evt. endrete eierforhold,
 - flytting av bevilling til nye lokaler,
 - endring av driftsform,
 - andre saker som ikke er delegert.
3. Til formannskapet delegeres:
 - Eventuell inndraging av bevillinga for kortere eller lengere tid,
 - godkjenning av skifte av styrer eller stedfortreder,
 - utviding av skjenketid for ei enkelt anledning,
 - utviding av skjenkelokalet for ei enkelt anledning,
 - fastsetting av bevillingsgebyra,
 - tildeling av bevilling for en bestemt del av året, etter lovens § 1-6.Formannskapet fungerer som kommunalt kontrollutvalg i medhold av § 1-9, forskriftenes kapittel 10.
4. Til rådmannen delegeres:
 - tildeling av ambulerende bevilling
 - gjennomføring av nødvendige kunnskapsprøver

(Vedtatt av kommunestyret i møte ²³ juni 2004.)